

Cím

Egyéni Fejlődési Terv (EFT) készítése¹

Rövid leírás

Az Egyéni Fejlődési Terv készítése tervezési folyamat, mely során a szakemberek fejlesztik a diákokat, s ebben a folyamatban az egyén/diák is érdekeltté van téve. Ez a sikeres fejlesztés, segítség egyik alapelve és feltétele. Nagyobb eséllyel várható változás és eredményes tanulás akkor, ha a diák tudja, mi fog történni vele, mit várnak el tőle és ő mit várhat el a körülötte lévőktől. A segítség, fejlődés értékelésének folyamatjellegű tervezése és annak a tanulókkal, szülőkkel való megosztása, átgondolása elengedhetetlen, hiszen így a diák felelősséget vállaló részese lesz saját tanulási, fejlődési, fejlesztési folyamatának. A fejlesztendő területek megfogalmazása, összefoglalása, lejegyzetelése, aláírása tudatosító hatású. Az EFT segíti a diák szisztematikusan átgondolt támogatását.

Az eszköz részletes leírása és kiosztandó/nyilvános anyagai (lista és mellékletek)

Kiosztandó anyag: Egyéni Fejlesztési Terv – MINTA, vagyis az EFT bátran módosítható, hiszen minden esetben az adott személyre (segítettre és segítőkre) kell vonatkoznia.

Az EFT az egyéni fejlesztés folyamatának dokumentuma. A személyiség fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy a tanuló az éppen aktuális egyéni fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket végezhesse az iskolában, tehát a külső hatások a megfelelő belső fejlettségi szakaszban érik őt. Ezzel nemcsak a tanulási folyamatban lesz sikeresebb, hanem munkakedve is nő. Az egyéni fejlesztés olyan tevékenység, amelynek során úgy avatkozunk be a fiatal fejlődési menetébe, hogy a külső környezeti feltételek a tanuló egyéni sajátosságaihoz, fejlődési folyamatához igazítottak legyenek. A fejlesztés következetes megvalósításához a vezérfonalat a

¹ Szerző: Győrik Edit, FSZK Nonprofit Kft.

fejlesztő team által meghatározott időszakonként újragondolt, értékelést és újratervezést tartalmazó egyéni fejlődési terv adja.

Alapelvek

Az Egyéni fejlődési terv készítése során az alábbi alapelveket javasolt alkalmazni:

- Az Egyéni fejlődési tervet **fejlesztő teamben** kell megbeszélni és kidolgozni, melynek **tagjai feltétlenül a diák, a szülők / hozzátartozók / gondviselők/ gyám, pedagógus (osztályfőnök / segítő pár/ mentor stb.)**, közülük nem hagyható ki egyik sem, illetve lehetőség szerint iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős, családgondozó stb. A fejlesztő team olyan együttműködési forma, melynek tagja minden olyan személy, aki a tanuló szempontjából potenciálisan támogatóként lehet jelen. A résztvevők körének végiggondolása fontos. Megszervezése és a velük történő kapcsolattartás a diák segítő párjának/bizalomszemély feladata.
- A **diák** szempontjából **a fejlesztő teamben való részvétel** elengedhetetlen, mert azoknak a motivációs bázisoknak a feltérképezése és biztosítása történik meg, mely a diákoknál és szülőknél motorja lehet az együttműködésnek. A fejlesztő team munka során mód és lehetőség nyílik a szükségletekre fókuszálni és annak mentén az egyént motiváló megoldásokat keresni.
- Az Egyéni Fejlődési Terv készítése **egy tervezési és megvalósítási folyamat**. Nagyobb eséllyel várható eredményes tanulás akkor, ha a tanuló tudja, mit kell megtanulnia, miben kell változnia. Az értékelés folyamatjellegű tervezése és annak a tanulókkal, szülőkkal való megosztása, átgondolása elengedhetetlen, hiszen így a diák felelősséget vállaló részese lesz saját tanulási-fejlődési folyamatának. A fejlesztendő területek megfogalmazása, összefoglalása, lejegyzetelése, aláírása tudatosító hatású.
- Az első egyéni fejlődési terv elkészítésekor meg kell határozni a teljes fejlesztési folyamat időtartamát és meg kell állapodni abban, milyen időszakonként történik meg annak értékelése.
- Az első egyéni fejlődési terv készítése előtt - a pedagógusok megfigyelésein túl - **érdeemes tájékozódni a diákokról a családon kívüli forrásokból is**: például korábbi iskolai életútról, gyermekvédelmi helyzetről, nevelési

tanácsadóktól, szakértői bizottságoktól.

- Az **információkhoz jutás módszerei nem lehetnek egyoldalúak**, például csak a pedagógus megfigyelésein alapulnak. A **legfontosabb információforrásunk maga a diák**, a vele történt beszélgetésekből, interjúkból és a napi munkából származó információk meghatározók az Egyéni Fejlődési Tervben.
- Az egyéni fejlődési terv **hozzáférhető** a diákkal kapcsolatban lévő személyek és a szülők/gondviselő számára.
- Az Egyéni Fejlődési Tervben foglaltak értékelését célszerű együtt végezni a következő időszak megtervezésével. Az értékelés tapasztalatai azonnal beépíthetők az új időszak fejlődési tervébe.

Az Egyéni Fejlődési Terv készítésének három kulcs pontja van:

1. A diák komplex megismerése - adatgyűjtés
2. A segítségnyújtás lehetőségeinek megfogalmazása
3. Az eltelt időszak értékelése

Az EFT elkészítése egy olyan team megbeszélés, melyen részt vesz minden olyan személy, aki érintett az adott diák fejlesztésének folyamatában és/vagy az aktuálisan felmerült, diákkal kapcsolatos problémában. Kik ezek a szereplők:

a diák, az őt támogató személy (mentor, bizalomszemély, stb.), a problémában érintett szereplők (család, kortárs, pedagógus), a problémamegoldáshoz szükséges szakemberek. Miért?

- nem csak egy oldalról, hanem többféle szempontból átgondoljuk a diák személyiségét, helyzetét, családi körülményeit;
- a készítés folyamatában többféle forrásból tájékozódhatunk, nem egyoldalúak az információink;
- nem ragadunk le egy-egy (gyakran problémás) területnél, hanem holisztikusan, rendszerbe foglalva ismerjük meg a diákok esetleges problémáit, ezáltal is láthatóbbá válik a segítségnyújtásban lévők köre;
- arra ösztönöz, hogy ne csak a saját benyomásainkra hagyatkozzunk, hanem a kollégák, szülők és legfőképpen a diák véleményére is alapozzunk, így a diákkal kapcsolatban lévő személyek team-munkáján alapul a fejlesztés;

- a tervezéssel átláthatóbb lesz a segítség folyamata;
- a fejlesztésben egész végig a diák is szerepet kap, felelősségvállalását erősíthetjük ezzel a dokumentummal is;
- a fejlesztés, segítség folyamatát követhetjük, korrigálhatjuk a periódusonkénti újraértékeléssel;
- átlátható a fejlesztés, segítség folyamata nemcsak a pedagógusoknak, hanem a szülők és a diákok számára is
- az apró lépések elve mellett távlati célokban is gondolkodik az EFT, a továbblépés lehetőségeit is átgondoltatja készítőivel.

Mire kell figyelnünk a fejlődési terv készítése során?

- Valódi és konkrét problémára irányuljon fejlesztési javaslatunk! Ne feltétlenül ismeretek elsajátítását várjuk a diáktól, hanem egyes kompetenciáinak, kompetenciaterületeinek fejlődését!
- Ne akarjunk mindent azonnal megváltoztatni! A „Lassan siess!” jelmondatát figyelembe véve inkább apróbb lépésekben, rövid, megvalósítható célokat fogalmazzunk meg! A célokat mindig egyeztessük a diákkal! Közösén, együtt állapítsuk meg!
- A fejlesztésnél mindig nevezzük meg azt a személyt, aki felelős érte! És ne feledkezzünk meg a határidőről sem! A felelős személy kiválasztásánál a szakmai kompetencia mellett fontos azt is figyelni, hogy maga a diák kivel tud együttműködni!
- „Ne egy ember vigye el a balhét!” A fejlesztés team-munka, nem lehet egy diák sorsáért egy szakember felelős!

A fejlődési terv készítése során vannak tipikus hibák, melyeket elkövethetünk, ezeket érdemes átgondolni:

- Gyakran előfordulhat, hogy nem írjuk le pontosan a kiindulási állapotot, helyzetet vagy olyan általános dolgokat írunk le, mint például türelmetlen, de azt nem konkretizáljuk, hogy milyen helyzetekben, szorgalmas, de nem jelöljük meg, mely területeken;
- A diákkal kapcsolatos gondolkodásunkban a pozitívumok helyett rendszerint a negatívumokra figyelünk, nehezen építünk arra, ami erőssége, pedig ez ad

jó alapot az együttes munkához;

- Nem teamben készítjük el az EFT-t, hanem inkább egy tanár/szakember írja meg;
- A tervezésnél nem fogalmazzuk meg konkrétan a célokat és feladatokat, a felelősöket, határidőket, vagy túl általános célokban és határidőkben gondolkodunk, melyek minden fél számára beláthatatlanok. A céloknak, feladatoknak nagyon konkrétnek, aprónak és rövid határidőre tervezettnek kell lennie ahhoz, hogy a visszacsatolás, a fejlődés követése megvalósítható legyen.

Használati útmutató anyagszükséglettel

Anyag, eszköz	Darab, mennyiség
EFT minta	részvevőnként 1 példány
terem	1
asztal	1
szék	részvevőnként 1 db

Nehézségi fok (könnyű, közepes, profi)

profi

Címkék

beavatkozás a diákok szintjén, egyéni fejlődési terv, fejlesztő team, esetkezelés

Ez az eszköz a CroCooS – Előzzük meg a lemorzsolódást! című projekt keretében készült. Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért. Az eszközt megtalálja a projekt weboldalán: crocoos.tka.hu

CroCooS Toolkit by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

